

Cover Page

Universiteit Leiden

The handle <http://hdl.handle.net/1887/22522> holds various files of this Leiden University dissertation.

Author: Weiss, Martin Paul Michael

Title: The masses and the muses : a history of Teylers Museum in the Nineteenth Century

Issue Date: 2013-11-27

Appendix 1

“Instructie voor den Directeur van Teylers Musaeum

Art. 1

De Directeur zal in orde te houden hebben en dor Bediendens moeten laten schoon-houden, de Fossilia, de Physische Instrumenten en Modellen van nuttige Werktuigen: alsmede de Boeken, die aan de Fundatie behooren.

2.

Van alle die Verzamelingen zal hij Catalogus hebben op te maaken, namelijk eene Systematische Catalogus van Fossilia, eene tweede van de Physische Instrumenten en Modellen, en eene derde van de Boeken, en in dezelve telkens hebben op te tekenen, hetgeen van tijd tot tijd in het Musaeum geplaatst word.

Deeze Catalogi behooren altoos in het Musaeum voor den hand te liggen, ten einde elk hieruit zien kan, wat er in het zelve te vinden is en teffens in dezelve de beschrijving kan leezen, van het geen hem in het Musaeum onder het oog valt.

3.

De Fossilia, die in laaden gelegd kunnen worden zal hij in de beste Systematische orde te schicken hebben, en om dit te beter te kunnen doen, zal hij zig moeten bevljigten, om ongenaamde Fossilia, die de Fundatie door Aankoop verkrijgt, of aan dezelve worden present gedaan, te leeren kennen, en tot hunne geslachten en Zoorten te brengen. Hij zal ook bij de Fossilia, die in laaden liggen, bijschriften te plaatsen hebben, waaruit te leezen is, welke zoorten zij zijn, en waar zij gevonden worden; alles in diervoegge, als hij bij de Fossilia die thans in het Musaeum zijn, gedaan heeft.

4.

Bij de Fossilia, gelijk ook bij de Physische Instrumenten en Modellen, welke men zal goedvinden aan het Musaeum present te doen, zal hij, wanneer zij stuken van aanmerkelijke waarde zijn, de naamen der Geevers te plaatsen hebben, ten einde anderen die het Musaeum beschouwen, hierdoor stilzwijgend aan te moedigen om ook iets aan hetzelve te vereeren.

Art. 5

De Eerste Directeur zal als Aanlegger van deeze Verzamelingen, zich inzonderheid hebben te bevljigten, om dezelve zo veel hem doenlijk is, te verrijken, en allen Luister bij te zetten.

Ten dien einde zal hij, a) na te spooren hebben, welke daar in voegende Fossilia, Physische Instrumenten, Modellen en Boeken konnen verkreegen worden, en hoe zij op de minst kostbaare wijze te verkrijgen zijn.

B) bij de Publieque Verkoopingen van Fossilia, Physische Instrumenten en Modellen of Boeken gelijk ook van het geen hem hier van onder de hand word aangeboden, dat geene aankopen, in zo verre Heeren Directeuren hem daar toe gelieven te qualificeeren, het welk volgens de gemaakte Ontwerpen in het Musaeum behoort geplaatst te worden, en niet boven de waarde loopt.

6.

De Physische Instrumenten en Modellen die men besluiten zal, voor het Musaeum te laten vervaardigen, zal hij aan de beste Instrumentmakers aanbestellen en hier in zoo veel mogelijk het Voordeel der Fundatie te betrachten hebben.

En omtrent de aanbestelde Instrumenten zal hij hebben toetezien, dat de Instrumentmakers dezelve met alle mooglijke naauwkeurigheid vervaardigen. Hij zal dus ook dezelve behooren te beproeven, eer zij door de Fundatie aangenomen en betaald worden.

7.

De Fossilia die er bij deezen of geenen aankoop dubbeld verkreegen worden, zal hij trachten ten meesten voordeele voor het Musaeum te verruilen voor zodanige Zaaken welke er in ontbreken: en hieromtrent zal hij bijzonderlijk in het oog te houden hebben, dat hij er van de Eijgenars of Directeurs van Cabinetten dien hij ontmoet, zoodanige Zaaken voor bedinge welke niet lichtelijk anderzins te verkrijgen zijn.

Art. 8

De eerste Directeur inzonderheid zal met de buitenlandsche Natuurkundigen, die hem ter uitbreidinge van gemelde Verzamelingen behulpzaam kunnen zijn, Correspondentie te houden hebben, om langs deezen weg de zeldzaamere Fossilia van alle oorden te bekoomen, die anderzins zeer moeilijk kunnen verkreegen worden.

9.

De Directeur zal zig hebben te bevljigten, om met de Physische Instrumenten van het Musaeum zodanige Proeven te neemen, welken het meest ter bevordering der Natuurkennis kunnen dienen en dus teffens aan deeze Stichting de meeste Celebriteit kunnen bijzetten. Bijzonderlijk zal hij ook hierdoor de Leden van het Tweede Genootschap tragten voor te lichten, wanneer ter beoordeeling der ingekomen Antwoorden op eene dor hun voorgestelde Natuurkundige Vraage deeze of geene Proefnemingen vereischt worden.

De Verzameling van Fossilia zal hij ook, zoveel hem mogelijk is, ten nutte doen dienen, ter beoordeeling van zodanige Verhandelingen, als er zijn in gekomen ter beantwoording van Prijsvraagen, de natuurlijke Geschiedenis des Aardkloots betreffende, welke door het tweede Genootschap zijn opgegeeven.

Art. 10

De ontdekkingen, welken het hem gelukken mag met de Physische Instrumenten van het Musaeum te doen, zal hij hebben te beschrijven, en de Instrumenten waarmede hij zodanige Ontdekkingen of Proefneemingen gedaan heeft, zal hij, wanneer Heeren Directeuren zulks approbeeren, voor Rekeningen van de Fundatie, onder zijn opzicht in plaat laten brengen, en laten uitgeeven. De Electriseermachine welke thans voor Rekening der Fundatie vervaardigd word, en derzelve uitwerkzelen zullen in de eerste plaats wel verdienen afgebeeld en beschreeven te worden.

11.

De Directeur zal ook gehouen zijn, zodanige Fossilia te laten afbeelden en te beschrijven, welke men van tijd tot tijd waardig zal oordeelen aan het Publiek mede te deelen. De Maastrichtsche Visschen-kop zoude onder anderen ten hoogsten waardig zijn, dat hiervan eene afbeeldinge en beschrijvinge gegeven wierd welke gevoeglijk zoude kunnen geplaatst worden agter de Prijsverhandelingen die het Tweede Genootschap ter beantwoording der door hem uitgeschrevene vraag, betreffende de Natuurlijke Geschiedenis des Aardkloots te

verwagten heeft, te meer, terwijl dit zeldzaam en weinig bekend stuk tot dit onderwerp zeer veel betrekking hebbe.”

Source: “Directienotulen”, 25.09.1784, Haarlem, ATS, vol. 5, fol. 118-121

Archives

Brielle, Streekarchief Voorne-Putten en Rozenburg: SVPR

- Gemeente Rockanje (1811-1920); vol. 097
- Notarissen; vol. 110

Delft, Archief Delft

- Bevolkingsregister 1839

Deventer, Stadsarchief en Athenaeumbibliotheek Deventer

- Natuur- en Scheikundig Genootschap te Deventer, 1817-1839; ID 972

Haarlem, Noord Hollands Archief: NHA

- Nederlandsche Maatschappij voor Nijverheid en Handel te Den Haag; vol. 609
- Archief van Marum; vol 529
- Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen; vol. 444
- Koninklijk Nederlandsch Instituut van Wetenschappen, Letterkunde en Schoone Kunsten (KNIW) te Amsterdam, 1808-1851; vol. 175
- Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen (KNAW) te Amsterdam, 1851-1940; vol. 64
- Gemeentebestuur Haarlem 1813-1957; vol. 1323
- Gemeente Haarlem Doodsoorzaken 1878
- Archief Lorentz; vol. 364

Haarlem, Archief Teylers Stichting: ATS

Leiden, Universiteitsbibliotheek Leiden Bijzondere Collecties: UBL BC

- Archieven van Senaat & Faculteit; UBL042 [nr. 18,
- Epistolarium Veth; BPL1756
- Collectie Sijthoff; SYT

Philadelphia, American Philosophical Society

- Archives; Record Group IIa

The Hague, Nationaal Archief: NL-HaNA

- Ministerie van Waterstaat, Handel en Nijverheid: Handel en Nijverheid I; nummer toegang 2.16.60.04
- Familie Falck; nummer toegang 2.21.006.48

Bibliography

- A Handbook for Travellers on the Continent: Being a Guide to Holland, Belgium, Prussia, Northern Germany, and the Rhine from Holland to Switzerland. 12th ed. London: John Murray, 1858.
- Aa, Abraham Jacob van der. Biographisch woordenboek der Nederlanden. Vol. 2. Haarlem: J.J. van Brederode, 1855.
- . Biographisch woordenboek der Nederlanden. Vol. 5. Haarlem: J.J. van Brederode, 1859.
- Aerts, R.A.M., Herman de Liagre Böhl, Piet de Rooy, and Henk te Velde. Land van kleine gebaren: een politieke geschiedenis van Nederland 1780-1990. Nijmegen: SUN, 2010.
- Album Studiosorum, Academiae Lugduno Batavae, 1575-1875, Accedunt Nomina Curatorum et Professorum. Den Haag: Martinus Nijhoff, 1875.
- Alexander, Edward P. Museum Masters: Their Museums and Their Influence. Nashville: American Association for State and Local History, 1983.
- Alkemade, A.J.Q. "Burgers, Johannes Martinus," February 10, 2012. <http://www.historici.nl/Onderzoek/Projecten/BWN/lemmata/bwn5/burgers>.
- Altena, I.Q. van Regteren, J.H. van Borssum Buisman, and C.J. de Bruyn Kops. Wybrand Hendriks 1744-1831. Haarlem: Teylers Museum, 1972.
- An Entertaining Tour, Containing a Variety of Incidents and Adventures, in a Journey through Part of Flanders, Germany & Holland. London: H.D. Symmonds, 1791.
- Anderson, Robert G.W. "Thoughts on Science Museums and Their Collections." In 75 Jaar Museum Boerhaave, 79–87. Leiden: Museum Boerhaave, 2006.
- Appadurai, Arjun. "Introduction: Commodities and the Politics of Value." In *The Social Life of Things: Commodities in Cultural Perspective*, 3–63. Cambridge: Cambridge University Press, 1986.
- Arisz, W.H. "Levensberigt A.H. Blaauw." In *Jaarboek der Nederlandsche Akademie van Wetenschappen*, 228–249. Amsterdam: Noord-Hollandsche Uitgevers, 1943.
- Auerbach, Jeffrey A. *The Great Exhibition of 1851: a Nation on Display*. New Haven: Yale University Press, 1999.
- "Avis." Vol. 1. Archives du Musée Teyler. Harlem: Les Héritiers Loosjes, 1866.
- Bakhuyzen, Hendricus Gerardus van de. "Nekrolog: Volkert Simon Maarten van der Willigen." *Vierteljahrsschrift der astronomischen Gesellschaft* 14 (1879): 98–111.
- Becker, E., and C. Ruland. "The 'Raphael Collection' of H.R.H. The Prince Consort." *The Fine Arts Quarterly Review* 1 (1863): 27–39.
- Beer, Liang de. "Voor iedere vriend van de wetenschap: Het publiek van het naturaliënkabinet van de Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen in de jaren 1772-1830." Unpublished manuscript. The Hague, 2012.
- Belgien und Holland, nebst den wichtigsten Routen durch Luxemburg: Handbuch für Reisende. 15th ed. Leipzig: Karl Bädeker, 1880.
- Beliën, Paul. "Waarom verzamelde Pieter Teyler penningen en munten?" In *De idealen van Pieter Teyler: een erfenis uit de Verlichting*, edited by Bert Sliggers, 93–115. Haarlem: Teylers Museum, 2006.
- Bemerkungen auf einer Reise nach Holland im Jahre 1790. Oldenburg: Gerhard Stalling, 1792.
- Bennett, Jim. "European Science Museums and the Museum Boerhaave." In 75 Jaar Museum Boerhaave, 73–78. Leiden: Museum Boerhaave, 2006.

- . “Instrument Makers and the ‘Decline of Science’ in England: The Effects of Institutional Change on the Élite Makers of the Early Nineteenth Century.” In *Nineteenth-century Scientific Instruments and Their Makers*, edited by Peter R. de Clercq, 13–28. Amsterdam: Rodopi, 1985.
- Bennett, Tony. *The Birth of the Museum: History, Theory, Politics*. London; New York: Routledge, 1995.
- Bergvelt, Ellinoor. *Pantheon der Gouden Eeuw: van Nationale Konst-Gallerij tot Rijksmuseum van Schilderijen (1798-1896)*. Zwolle: Waanders, 1998.
- Bergvelt, Ellinoor, Debora J. Meijers, and Mieke Rijnders, eds. *Kabinetten, galerijen en musea: het verzamelen en presenteren van naturalia en kunst van 1500 tot heden*. Zwolle: Waanders, 2005.
- Bergvelt, Ellinoor, Debora J. Meijers, Lieske Tibbe, and Elsa van Wezel, eds. *Napoleon’s Legacy: The Rise of National Museums in Europe, 1794-1830*. *Berliner Schriftenreihe Zur Museumsforschung* 27. Berlin: G+H Verlag, 2009.
- . , eds. *Specialization and Consolidation of the National Museum after 1830. The Neue Museum in Berlin in an International Context*. *Berliner Schriftenreihe Zur Museumsforschung* 29. Berlin: G+H Verlag, 2011.
- Bergvelt, Ellinoor, and Lieske Tibbe, eds. *Het Museale Vaderland. Vol. 4. De Negentiende Eeuw* 27. Rotterdam: Werkgroep 19de eeuw, 2003.
- “Bericht van Doctor van Marum betreffende onlangs gedaane proefneemingen ter verbetering der luchtzuivering op groote scheepen.” *Nieuwe Algemene Konst- en Letterbode*, voor meer- en min-geöeffenden, May 31, 1799.
- “Berigten, Nederlanden: Haerlem.” *Algemene Konst- en Letter-Bode*, voor meer- en min-geoeffenden, December 23, 1791.
- Berkel, Klaas van. *Citaten uit het boek der natuur: opstellen over Nederlandse wetenschapsgeschiedenis*. Amsterdam: Bert Bakker, 1998.
- . *De Stem van de Wetenschap: Geschiedenis van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen. Vol. 1*. Amsterdam: Bert Bakker, 2008.
- Besselink, Marijke H. “Winkler? Nooit van gehoord.” *Teylers Magazijn* 57 (1997): 7–9.
- Bierens de Haan, Johan A. *De geschiedenis van een verdwenen Haarlemsch Museum van Natuurlijke Historie: het Kabinet van Naturalien van de Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen, 1759-1866*. Haarlem: E.F. Bohn, 1941.
- . *De Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen, 1752-1952*. Haarlem: Tjeenk Willink & Zoon, 1970.
- Bosch, M. van den. “J.G.S. van Breda en de Commissie voor de Geologische Kaart 1852-1855.” In *Leven en werken van J.G.S. van Breda (1788-1867)*, edited by A.S.H. Breure and J.G. de Bruijn, 267–402. Haarlem: H.D. Tjeenk Willink, 1979.
- Bosch-Vervoort, B. van den. *De Doopsgezinde Haarlemse Hofjes*. Haarlem: De Vrieseborch, 1999.
- Bouman, Peggy, and Paul Broers. *Teylers “Boek- en Konstzael”: de bouwgeschiedenis van het oudste museum van Nederland*. ’s-Gravenhage: SDU, 1988.
- Breure, A. S. H. “Biografie.” In *Leven en werken van J.G.S. van Breda (1788-1867)*, edited by A.S.H. Breure and J.G. de Bruijn, 13–30. Haarlem: H.D. Tjeenk Willink, 1979.
- Breure, A. S. H., and J. G. de Bruijn. *Leven en werken van J.G.S. van Breda (1788-1867)*. Haarlem: H.D. Tjeenk Willink, 1979.
- Breure, A.S.H. “J.G.S. van Breda als Paleontoloog, privé en in Teylers Museum.” In *Leven en werken van J.G.S. van Breda (1788-1867)*, edited by A.S.H. Breure and J.G. de Bruijn, 163–226. Haarlem: H.D. Tjeenk Willink, 1979.
- Brunner, Esger. “Erfenis van een echtpaar.” *Nederlands Tijdschrift voor Natuurkunde* 78, no. 1 (2012): 26–27.

- Bryant, Julius. “‘Albertopolis’: The German Sources of the Victoria and Albert Museum.” In *Art and Design for All: The Victoria and Albert Museum*, edited by Julius Bryant, 25–40. London: V&A Publishing, 2011.
- Bulhof, Ilse N. “The Netherlands.” In *The Comparative Reception of Darwinism*, edited by Thomas F. Glick, 269–306. Austin; London: University of Texas Press, 1974.
- Buys Ballot, Christopherus Henricus Didericus. “Sterre- en Weerkundige Waarnemingen: Iets over de Meteorologische Waarnemingen aan het Observatorium te Utrecht.” *Algemeene Konst- en Letterbode*, August 12, 1848.
- Calkoen, H.J. “Dr. Eliza van der Ven.” *Eigen Haard* no. 34 (1909): 532–535.
- . “Levensbericht van Dr. E. van der Ven, 1833-1909.” In *Jaarboek van de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde*, 60–78. Leiden: E.J. Brill, 1910.
- Catalogue of Mineralogical, Geological, and Palaeontological Specimens, Collections, Models &c.*, Dr. A. Krantz Bonn. London: W. Clowes and Sons, 1855.
- Catalogue of the Special Loan Collection of Scientific Apparatus at the South Kensington Museum*. 3rd ed. London: Eyre & Spottiswoode, 1877.
- Catalogus van de geschiedkundige tentoonstelling van natuur- en geneeskunde*. Leiden: Sijthoff, 1907.
- Catalogus van de Physische Instrumenten*, Teylers Museum. Haarlem: De Erven Loosjes, 1882.
- Clercq, P. R. de, ed. *Nineteenth-century Scientific Instruments and Their Makers*. Amsterdam: Rodopi, 1985.
- Clercq, Peter R. de. “The Special Loan Collection of Scientific Apparatus, South Kensington, 1876, Part 1: The ‘Historical Treasures’ in the Illustrated London News.” *Bulletin of the Scientific Instrument Society* no. 72 (2002): 11–19.
- . “The Special Loan Collection of Scientific Apparatus, South Kensington, 1876, Part 2: The Historical Instruments.” *Bulletin of the Scientific Instrument Society* no. 73 (2002): 8–16.
- Colenbrander, Herman Theodor, ed. *Gedenkschriften van Anton Reinhard Falck*. Rijks Geschiedkundige Publicatiën 13. ’s Gravenhage: Martinus Nijhoff, 1913.
- Craandijk, J. “Pieter Teyler van der Hulst en zijne Stichting te Haarlem.” *Eigen Haard* 11 (1885): 116–122.
- Cunningham, Andrew, and Peggy Williams. “De-centring the ‘Big Picture’: The Origins of Modern Science and the Modern Origins of Science.” In *The Scientific Revolution: The Essential Readings*, edited by Marcus Hellyer. Malden: Blackwell, 2003.
- Daston, Lorraine. “Fear & Loathing of the Imagination in Science.” *Daedalus* 134, no. 4 (2005): 16–30.
- De Geologie van Nederland: Handleiding vor de bezigtigers der verzameling op het Paviljoen te Haarlem*. Haarlem: A.C. Kruseman, 1853.
- De reizende astronoom: Nederlandse sterrenkundige expedities naar de Oost en de West*. Leiden: Museum Boerhaave, 1993.
- Dekker, Elly. “Een procesverbaal van verhoor.” *Gewina* 15 (1992): 153–162.
- Delft, Dirk van. *Freezing Physics: Heike Kamerlingh Onnes and the Quest for Cold*. Vol. 10. *History of Science and Scholarship in the Netherlands*. Amsterdam: KNAW, 2007.
- Dijkstra, O.H. “Willem Martinus Logeman.” *Jaarboek 1974 Haerlem* (1974): 138–159.
- Droysen, Johann Friedrich. *Bemerkungen, gesammelt auf einer Reise durch Holland und einen Theil Frankreichs im Sommer 1801*. Göttingen: Heinrich Dieterich, 1802.
- Druten, Terry van. “Waarheid om bij weg te dromen: De Nederlandse Romantiek in Teylers Museum en de Collectie Rademakers.” Unpublished manuscript. Haarlem, 2013.
- Duncan, Carol. *Civilizing Rituals: Inside Public Art Museums*. London; New York: Routledge, 1995.

- Duparc, Frederik J. Een eeuw strijd voor Nederlands cultureel erfgoed. The Hague: Staatsuitgeverij, 1975.
- Effert, Rudolf. Royal Cabinets and Auxiliary Branches: Origins of the National Museum of Ethnology, 1816-1883. Leiden: CNWS Publications, 2008.
- Eichhorn, Karl. "Heinrich Geissler (1814-1879): His Life, Times and Work." *Bulletin of the Scientific Instrument Society* 27 (1990): 17–19.
- Eliëns, Titus M. Kunst, nijverheid, kunstnijverheid: de nationale nijverheidstentoonstellingen als spiegel van de Nederlandse kunstnijverheid in de negentiende eeuw. Zutphen: Walburg Pers, 1990.
- Engelbrunner, Nina d'Aubigny von. "Niet zo erg Hollands": dagboek van een reis naar Nederland (1790-1791). Hilversum: Verloren, 2001.
- Erben, Dietrich. "Die Pluralisierung des Wissens: Bibliotheksbau zwischen Renaissance und Aufklärung." In *Die Weisheit baut sich ein Haus: Architektur und Geschichte von Bibliotheken*, edited by Winfried Nerdinger, 169–194. München: Prestel, 2011.
- Faasse, Patricia E. "W.C.H. Staring's Geological Map of the Netherlands." In *Dutch Pioneers of the Earth Sciences*, edited by Jacques L.R. Touret and Robert P.W. Visser, 5:129–138. *History of Science and Scholarship in the Netherlands*. Amsterdam: KNAW, 2004.
- Faujas de St. Fond, Barthélemy. *Histoire naturelle de la Montagne de Saint-Pierre de Maestricht*. Paris: Chez H.J. Jansen, 1799.
- Findlen, Paula. "The Museum: Its Classical Etymology and Renaissance Genealogy." *Journal of the History of Collections* 1, no. 1 (1989): 59–78.
- Finn, Bernhard S. "Der Einfluss des Deutschen Museums auf die internationale Landschaft der Wissenschafts- und Technikmuseen." In *Geschichte des Deutschen Museums: Akteure, Artefakte, Ausstellungen*, edited by Wilhelm Füßl and Helmuth Trischler, 397–405. München: Prestel, 2003.
- Forbes, R.J. "Applied Technology." 3:278–328. *Martinus van Marum: Life & Work*. Haarlem: Tjeenk Willink & Zoon, 1971.
- . "Introduction." 2:1–12. *Martinus van Marum: Life & Work*. Haarlem: Tjeenk Willink & Zoon, 1970.
- Forgan, Sophie. "Building the Museum: Knowledge, Conflict, and the Power of Place." *Isis* 96, no. 4 (2005): 572–585.
- Forster, Georg. *Ansichten vom Niederrhein, von Brabant, Flandern, Holland, England und Frankreich im April, Mai und Junius 1790*. Vol. 9. *Georg Forsters Werke*. Berlin: Akademie-Verlag, 1958.
- Füßl, Wilhelm. "Gründung und Aufbau 1903-1925." In *Geschichte des Deutschen Museums: Akteure, Artefakte, Ausstellungen*, edited by Wilhelm Füßl and Helmuth Trischler, 59–101. München: Prestel, 2003.
- . *Oskar von Miller 1855-1934: Eine Biographie*. München: C.H. Beck, 2005.
- Galluzzi, Paolo. "Introduction." In *Museo Galileo: a Guide to the Treasures of the Collection*, 4–5. Firenze: Giunti, 2010.
- Gelder, H. Enno van. "Het Penningkabinet." In "Teyler" 1778-1978, 22–24. Haarlem; Antwerpen: Schuyt, 1978.
- Gent, Rob van. "De Nederlandse Venusexpedities van 1874 en 1882." *Zenit* 20 (1993): 332–337.
- Gestel, T. van, and A.W. Reinink. "Het 'nieuwe museum' van Teyler (1877-1885)." In "Teyler" 1778-1978, 223–322. Haarlem; Antwerpen: Schuyt, 1978.
- Giberti, Bruno. *Designing the Centennial: a History of the 1876 International Exhibition in Philadelphia*. Lexington: University Press of Kentucky, 2002.

- Goeij, Carel de. "Het Deventer Natuur- en Scheikundig Genootschap en de opleving van de natuurwetenschap in Nederland in de tweede helft van de negentiende eeuw." In *Deventer jaarboek*, 19:22–44. Nieuwegein: Arko, 1993.
- Haar, Cornelis van de. "G.W. van Oosten de Bruyn, stadshistoriëschrijver van Haarlem." *Tijdschrift voor Geschiedenis* 67 (1954): 209–223.
- Haas-Lorentz, Geertruida Luberta de, ed. H.A. Lorentz: Impressions of His Life and Work. Amsterdam: North-Holland Pub. Co., 1957.
- Habermas, Jürgen. *Strukturwandel der Öffentlichkeit: Untersuchungen zu einer Kategorie der bürgerlichen Gesellschaft*. Frankfurt am Main: Suhrkamp, 1990.
- Hackmann, Willem D. "Electrical Researches." 3:329–378. *Martinus van Marum: Life & Work*. Haarlem: Tjeenk Willink & Zoon, 1971.
- . *John and Jonathan Cuthbertson: The Invention and Development of the Eighteenth Century Plate Electrical Machine*. Leyden: Rijksmuseum voor de Geschiedenis der Natuurwetenschappen, 1973.
- Halbertsma, Ruurd B. *Scholars, Travellers, and Trade: The Pioneer Years of the National Museum of Antiquities in Leiden, 1818-1840*. London; New York: Routledge, 2003.
- Hartung, Olaf. *Museen des Industrialismus: Formen bürgerlicher Geschichtskultur am Beispiel des Bayerischen Verkehrsmuseums und des Deutschen Bergbaumuseums*. Köln: Böhlau, 2007.
- Haskell, Francis. *The Ephemeral Museum: Old Master Paintings and the Rise of the Art Exhibition*. New Haven; London: Yale University Press, 2000.
- Heide, Janneke van der. *Darwin en de strijd om de beschaving in Nederland 1859-1909*. Amsterdam: Wereldbibliotheek, 2009.
- Heilbron, John L. *Electricity in the 17th and 18th Centuries: a Study of Early Modern Physics*. Berkeley; Los Angeles; London: University of California Press, 1979.
- Hellyer, Marcus, ed. *The Scientific Revolution: The Essential Readings*. Malden: Blackwell, 2003.
- Hildebrand. "Eene tentoonstelling van schilderijen." In *Camera obscura*, 1:320–329. Amsterdam: Athenaeum-Polak & Van Gennep, 1998.
- Hoff, Jacobus H. van 't. *Das Teyler-Museum in Haarlem und die Bedeutung historischer Sammlungen für Naturwissenschaft und Technik*. Vol. 9. *Deutsches Museum: Vorträge und Berichte*. München: Deutsches Museum, 1912.
- . "Teyler's Museum en de beteekenis van geschiedkundige verzamelingen voor natuurwetenschap en industrie." *De Gids* 70 (1906): 338–348.
- Hojtink, Mirjam. "Caspar J.C. Reuvs en de Musea van Oudheden in Europa (1800-1840)." PhD-thesis, Universiteit van Amsterdam, 2009.
- . "Een Rijksmuseum in wording: Het Archaeologisch Cabinet in Leiden onder het directoraat van Caspar Reuvs (1818-1835)." In *Het Museale Vaderland*, edited by Ellinoor Bergvelt and Lieske Tibbe, 4:225–238. *De Negentiende Eeuw* 27. Rotterdam: Werkgroep 19de eeuw, 2003.
- . *Exhibiting the Past: Caspar Reuvs and the Museums of Antiquities in Europe, 1800-1840*. Turnhout: Brepols, 2012.
- Holland. *Handbuch für Reisende*. 3rd ed. Koblenz: Karl Bädeker, 1854.
- Hoogenboom, Annemieke. *De stand des kunstenaars: de positie van kunstschilders in Nederland in de eerste helft van de negentiende eeuw*. Leiden: Primavera Pers, 1993.
- Hoogeveen, F.J. "Willigen, Johannes van der." edited by P.C. Molhuysen and K.H. Kossmann, 10:1218. *Nieuw Nederlandsch Biografisch Woordenboek*. Leiden: Sijthoff, 1937.
- Hoogtepunten uit Teylers Museum: Geschiedenis, Collecties en Gebouwen. Haarlem: Teylers Museum, 1996.

- Hooijmaijers, Hans. "Een passie voor precisie: Frederik Kaiser en het instrumentarium van de Leidse Sterrewacht." *Studium: tijdschrift voor wetenschaps- en universiteitsgeschiedenis* 4, no. 2 (2011): 105–126.
- Hooper-Greenhill, Eileen. *Museums and the Shaping of Knowledge*. London; New York: Routledge, 1992.
- Hoorn, Marijn van. "Elisa van Der Ven and the Physical Laboratory of the Teyler Foundation (Haarlem), 1878-1909." *Making Instruments Count: Essays on Historical Scientific Instruments Presented to Gerard L'Estrange Turner* (1993): 278–290.
- . "The Physics Laboratory of the Teyler Foundation (Haarlem) Under Professor H.A. Lorentz, 1909-1928." *Bulletin SIS* no. 59 (1998): 14–21.
- Hudson, Kenneth. *A Social History of Museums: What the Visitors Thought*. London: Macmillan, 1975.
- Huistra, Hieke. "Preparations on the Move: The Leiden Anatomical Collections in the Nineteenth Century." PhD-thesis, Leiden University, 2013.
- Ireland, Samuel. *A Picturesque Tour through Holland, Brabant, and Part of France; Made in the Autumn of 1789*. Vol. 1. T. Egerton: London, 1796.
- Ising, Arnold. "Johannes Bosscha." 5:354–384. *Mannen van Beteekenis*. Haarlem: Kruseman & Tjeenk Willink, 1875.
- Israëls, Jozef. "Rembrandt." *De Gids* 24, no. 3 (1906): 1–13.
- Janse, Geert-Jan. *Heel de wereld in één zaal: de Ovale Zaal van Teylers Museum*. Amsterdam: Nieuw Amsterdam, 2011.
- . "Uit nieuwsgierigheid en ter onderricht." In *Teylers Museum 1784-2009: een reis door de tijd*, edited by Marjan Scharloo, 11–30. Haarlem: Teylers Museum, 2009.
- Janssen, Geertje. "Elisa van der Ven en het Teylers Museum." Master thesis, Leiden University, 2007.
- Jellema, Renske E. "De inrichting van de aquarellenzaal in 1886." *Teylers Magazijn* 29 (1990): 6–10.
- Jong, Catherine de. "Gerrit Jan Michaëlis: Beperkingen En Vrijheden van Een Kastelein in Het Teylers Museum." Bachelor thesis, Utrecht University, 2011.
- Jonge, Alle D. de. "'Doopsgezinden, zo die daartoe bequaam zijn'." In *De idealen van Pieter Teyler: een erfenis uit de Verlichting*, edited by Bert Sliggers, 115–126. Haarlem: Teylers Museum, 2006.
- . "Gezelschappen in Haarlem rond 1800." In *De verborgen wereld van Democriet*, edited by Bert Sliggers, 16–25. Haarlem: Schuyt, 1995.
- Jonkman, Mayken. "Couleur Locale: Het schildersatelier en de status van de kunstenaar." In *Mythen van het atelier: werkplaats en schilderpraktijk van de negentiende-eeuwse Nederlandse kunstenaar*, edited by Mayken Jonkman and Eva Geudeker, 13–37. Zwolle; Den Haag: d'junge Hond; RKD, 2010.
- Jorink, Eric. *Het "Boeck der Natuere": Nederlandse geleerden en de wonderen van Gods schepping 1575-1715*. Leiden: Primavera Pers, 2006.
- Jürgens, Hanco. "Habermas for Historians: Four Approaches to His Works." 5:156–168. *Forschungsberichte Aus Dem Duitsland Instituut Amsterdam*. Amsterdam: Duitsland Instituut Amsterdam, 2009.
- Kersten, Michiel. "Een schilderijenzaal of een gehoorzaal." *Teylers Magazijn* 13 (1986): 9–12.
- Ketelaar, Eric. "Teyler, man, je moest eens weten." In *De idealen van Pieter Teyler: een erfenis uit de Verlichting*, edited by Bert Sliggers, 146–173. Haarlem: Teylers Museum, 2006.

- Klemm, Friedrich. *Geschichte der naturwissenschaftlichen und technischen Museen*. Vol. 2. Deutsches Museum: Abhandlungen und Berichte 41. München: Oldenbourg Verlag, 1973.
- Kloek, J.J., and W. W. Mijnhardt. *1800: Blueprints for a National Community*. Assen; London: Royal Van Gorcum; Palgrave Macmillan, 2004.
- Klonk, Charlotte. *Spaces of Experience: Art Gallery Interiors from 1800 to 2000*. New Haven; London: Yale University Press, 2009.
- Klönne, B. H. *Onze voorouders volgens de theorie van Darwin en het Darwinisme van Winkler*. 's Hertogenbosch: Henri Bogaerts, 1869.
- Koerkamp, Saskia Groot. "Teylers Tweede Schilderijenzaal: Mee Met de Tijd." Bachelor thesis, Utrecht University, 2011.
- Kok, M.W. "De musea in Paviljoen Welgelegen." In *Paviljoen Welgelegen 1789-1989: Van buitenplaats van de bankier Hope tot zetel van de provincie Noord-Holland*, 139–150. Haarlem: Schuyt, 1989.
- Korst, J.K. van der. *Het rusteloze bestaan van dokter Petrus Camper (1722-1789)*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum, 2008.
- Kox, Anne J. "Hendrik A. Lorentz, 1853-1928." In *Van Stevin tot Lorentz: portretten van achttien Nederlandse natuurwetenschappers*, edited by Anne J. Kox, 226–242. Amsterdam: Bakker, 1990.
- . "Uit de hand gelopen onderzoek in opdracht: H.A. Lorentz' werk in de Zuiderzeecommissie." In *Onderzoek in opdracht: de publieke functie van het universitaire onderzoek in Nederland sedert 1876*, edited by Leen Dorsman and Peter J. Knegtmans, 39–52. Hilversum: Verloren, 2007.
- Kratz-Kessemeier, Kristina, Andrea Meyer, and Bénédicte Savoy, eds. *Museumsgeschichte: Kommentierte Quellentexte 1750-1950*. Berlin: Reimer, 2010.
- Kristeller, Paul Oskar. "The Modern System of the Arts: A Study in the History of Aesthetics Part 2." *Journal of the History of Ideas* 13, no. 1 (1952): 17–46.
- . "The Modern System of the Arts: A Study in the History of Aesthetics Part I." *Journal of the History of Ideas* 12, no. 4 (1951): 496–527.
- Kruseman, M.J. van Steenis. "Botany and Gardening." 3:127–174. *Martinus van Marum: Life & Work*. Haarlem: Tjeenk Willink & Zoon, 1971.
- Kuile, G.J. ter, and J. Stam. *Stedelijk Gymnasium te Deventer 1848-1948: Gedenkboek*. Deventer: Stedelijk Gymnasium, 1948.
- Kuitert, Lisa. "'Geen grooten opgang': een voetnoot bij het Darwin-symposium 1992." *De Negentiende Eeuw* 17 (1993): 87–92.
- Kurtz, Gerda H. "Martinus van Marum, Citizen of Haarlem." edited by E. Lefebvre, J.G. de Bruijn, and R.J. Forbes, 1:73–126. *Martinus van Marum: Life & Work*. Haarlem: Tjeenk Willink & Zoon, 1969.
- La Roche, Sophie. *Tagebuch einer Reise durch Holland und England*. Offenbach: Ulrich Weiß & Carl Ludwig Brede, 1788.
- Lee, Paula Young. "The Musaeum of Alexandria and the Formation of the Muséum in Eighteenth-century France." *Art Bulletin* 79, no. 3 (1997): 385–412.
- Leeuwenburgh, Bart. *Darwin in domineesland*. Rotterdam: Vantilt, 2009.
- Lefebvre, E., J.G. de Bruijn, and R.J. Forbes, eds. 6 vols. *Martinus van Marum: Life & Work*. Leyden: Noordhoff International Publishing (formerly Tjeenk Willink & Zoon, Haarlem), 1976.
- Levere, Trevor H. "Martinus van Marum and the Introduction of Lavoisier's Chemistry in the Netherlands." 1:158–286. *Martinus van Marum: Life & Work*. Haarlem: Tjeenk Willink & Zoon, 1969.

- . “Teyler’s Museum.” 4:39–102. *Martinus van Marum: Life & Work*. Leyden: Noordhoff International Publishing, 1973.
- . “The Royal Society of London.” 3:33–40. *Martinus van Marum: Life & Work*. Haarlem: Tjeenk Willink & Zoon, 1971.
- Lieburg, Mart J. “Martinus van Marum en de geneeskunde.” In *Een elektriserend geleerde: Martinus van Marum, 1750-1837*, edited by Lodewijk. C. Palm and Anton Wiechmann, 183–222. Haarlem: J. Enschedé, 1987.
- Lindberg, David C., and Ronald L. Numbers. “Introduction.” In *God & Nature: Historical Essays on the Encounter Between Christianity and Science*, edited by David C. Lindberg and Ronald L. Numbers, 1–18. Berkeley; Los Angeles; London: University of California Press, 1986.
- Loo, Hans van der, and Willem van Rijen. *Paradoxen van Modernisering*. Bussum: Coutinho, 1997.
- Lunteren, Frans van. “Geinstitutionaliseerde deskundigheid: Buys Ballot en het KNMI.” In *De opmars van deskundigen: Souffleurs van de samenleving*, edited by Frans van Lunteren, Bert Theunissen, and Rienk Vermij, 59–74. Amsterdam: Amsterdam University Press, 2002.
- . “‘God is groot en wij begrijpen Hem niet’: Kaisers populaire sterrenkunde en het einde van de fysiko-theologie.” *Studium: tijdschrift voor wetenschaps- en universiteitsgeschiedenis* 4, no. 2 (2011): 85–104.
- . “‘Van meten tot weten’: De opkomst der experimentele fysica aan de Nederlandse universiteiten in de negentiende eeuw.” *Gewina* 18, no. 2 (1995): 102–138.
- . “Wissenschaft internationalisieren: Hendrik Antoon Lorentz, Paul Ehrenfest und ihre Arbeit für die internationale Wissenschafts-Community.” In *Einstein und Europa: Dimensionen moderner Forschung*, edited by Gert Kaiser and Arne Claussen, 25–35. Düsseldorf: Wissenschaftszentrum NRW, 2006.
- Maas, Ad. “Civil Scientists: Dutch Scientists Between 1750 and 1875.” *History of Science* 48 (2010): 75–103.
- MacGregor, Arthur. *Curiosity and Enlightenment: Collectors and Collections from the Sixteenth to the Nineteenth Century*. New Haven; London: Yale University Press, 2007.
- Mah, Harold. “Phantasies of the Public Sphere: Rethinking the Habermas of Historians.” *The Journal of Modern History* 72, no. 1 (2000): 153–182.
- Marum, Martinus van. “Beschryving der beenderen van den kop van eenen visch: gevonden in den St. Pietersberg by Maastricht, en geplaatst in Teylers museum.” 8:383–389. *Verhandelingen uitgegeven door Teyler’s Tweede Genootschap*. Haarlem: J. Enschedé; J. van Walré, 1790.
- . *Catalogue des plantes, cultivées au printems 1810; dans le Jardin de M. van Marum à Harlem*. Haarlem, 1810.
- . “Description of a Very Large Electrical Machine Installed in Teyler’s Museum at Harlem and of the Experiments Performed with It.” edited by E. Lefebvre, J.G. de Bruijn, and R.J. Forbes, 5:1–58. *Martinus van Marum: Life & Work*. Leyden: Noordhoff International Publishing, 1974.
- . “Description of Some New or Perfected Chemical Instruments Belonging to Teyler’s Foundation and of Experiments Carried Out with These Instruments.” 5:239–298. *Martinus van Marum: Life & Work*. Leyden: Noordhoff International Publishing, 1974.
- . *Eerste Vervolg der Proefneemingen met Teyler’s Electrizeer-Machine in ’t Werk gesteld*. Vol. 4. *Verhandelingen uitgegeven door Teyler’s Tweede Genootschap*. Haarlem: J. Enschedé; J. van Walré, 1787.

- . “First Sequel to the Experiments Performed with Teyler’s Electrical Machine.” 5:59–144. Martinus van Marum: Life & Work. Leyden: Noordhoff International Publishing, 1974.
- . Intree-rede over het nut der natuurkunde in ’t algemeen, en voor de geneeskunst in ’t byzonder. Haarlem: J. Bosch, 1777.
- . “Journal Concerning Physics and Natural History, and My Communications with Scholars During My Stay in Paris in July 1785 (Journal Physique de Mon Sejour à Paris 1785).” edited by E. Lefebvre, J.G. de Bruijn, and R.J. Forbes, 2:220–239. Martinus van Marum: Life & Work. Haarlem: Tjeenk Willink & Zoon, 1970.
- . “Journey to Kassel, Göttingen, Gotha, Erfurt, Weimar and Jena in 1798.” 2:273–311. Martinus van Marum: Life & Work. Haarlem: Tjeenk Willink & Zoon, 1970.
- . “Notes on a Voyage to London in 1790.” 2:266–272. Martinus van Marum: Life & Work. Haarlem: Tjeenk Willink & Zoon, 1970.
- . “Second Sequel to the Experiments with Teyler’s Electrical Machine.” 5:145–240. Martinus van Marum: Life & Work. Leyden: Noordhoff International Publishing, 1974.
- . Verhandeling over het electrizeeren: in welke de beschrijving en afbeelding van ene nieuw uitgevondene electrizeer-machine, benevens enige nieuwe proeven uitgedagt en in ’t werk gesteld door den auteur, en Mr. Gerhard Kuyper, physische-instrument-maker te Groningen. Groningen: Yntema en Tieboel, 1776.
- Marum, Martinus van, and A. Paets van Troostwyk. Antwoord op de vraag: Welke is de aart van de verschillende, schadelijke en verstikkende uitdamping van moerassen, modderpoelen, secreeten, riolen, gast- of zieken- en gevangenhuizen, mijnen, putten, graven, wijn- en bierkelders, doove koolen etc? En welke zijn de beste middelen en tegengiften om de schadelijkheid dier uitdamping, naar haaren verschillenden aart, te verbeteren, en de verstikten te redden? Vol. 8. Verh. Bataafsch Genootschap Proefonderv. Wijsbegeerte. Rotterdam: Dirk en Ary Vis, 1787.
- Matthes, Carel J. “Levensberigt J.G.S. van Breda.” In *Jaarboek van de Koninklijke Akademie van Wetenschappen*, 22–32. Amsterdam: C.G. van der Post, 1867.
- Mayring, Eva A. “Das Porträt als Programm.” In *Circa 1903: Artefakte in der Gründungszeit des Deutschen Museums*, edited by Ulf Hashagen, Oskar Blumtritt, and Helmuth Trischler, 55–77. München: Deutsches Museum, 2003.
- McClellan, Andrew. “A Brief History of the Art Museum Public.” In *Art and Its Publics: Museum Studies at the Millennium*, edited by Andrew McClellan, 1–50. Malden: Blackwell, 2003.
- Meerman, Johan. Aanspraak van den Directeur-Generaal der Weetenschappen en Kunsten, bij de uitdeeling der koninklijke prijzen van schilder- en graveerkunst, op het Raadhuis te Amsterdam, den 18 van herfstmaand 1809: voorafgegaan door deszelfs rapport aan Zijne Majesteit, wegens de ten toon stelling des voorigen jaars en de toewijzing der prijzen. Amsterdam; ’s-Gravenhage: Gebroeders Van Cleef, 1809.
- Mehos, Donna C. *Science and Culture for Members Only: The Amsterdam Zoo Artis in the Nineteenth Century*. Amsterdam University Press, 2006.
- Meijers, Debora J. *Kunst als Natur: Die Habsburger Gemäldegalerie in Wien um 1780*. Wien: Kunsthistorisches Museum Wien, 1995.
- . “The Dutch Method of Developing a National Art Museum: How Crucial Were the French Confiscations of 1795?” In *Napoleon’s Legacy: The Rise of National Museums in Europe*, 41–54. *Berliner Schriftenreihe Zur Museumsforschung* 27. Berlin: G+H Verlag, 2009.
- Mijnhardt, W. W. *Tot heil van ’t menschdom: culturele genootschappen in Nederland, 1750-1815*. Amsterdam: Rodopi, 1988.

- Montagu, Jennifer. "The 'Ruland/Raphael Collection'." In *Art History through the Camera's Lens*, edited by Helene E. Roberts, 37–58. Australia: Gordon and Breach, 1995.
- Morton, Alan Q., and Jane A. Wess. *Public & Private Science: The King George III Collection*. Oxford: Oxford University Press, 1993.
- Morus, Iwan Rhys. *When Physics Became King*. Chicago; London: Univ. of Chicago Press, 2005.
- Muntendam, Alida M. "Dr. Martinus van Marum (1750-1837)." edited by E. Lefebvre, J.G. de Bruijn, and R.J. Forbes, 1:1–72. *Martinus van Marum: Life & Work*. Haarlem: Tjeenk Willink & Zoon, 1969.
- Neufville, Margaretha Jacoba de. *De kleine pligten: eene oorspronkelijke zedelijke voorstelling in brieven uit het begin der negentiende eeuw*. Vol. 3. 4 vols. Amsterdam: P. den Hengst en zoon, 1824.
- Niemeyer, August Hermann. *Beobachtungen auf Reisen in und außer Deutschland*. Vol. 3. Halle: Buchhandlung des Waisenhauses, 1824.
- Nieuwenkamp, W. "The Geological Sciences." 3:192–242. *Martinus van Marum: Life & Work*. Haarlem: Tjeenk Willink & Zoon, 1971.
- Noordegraaf, Julia. *Strategies of Display: Museum Presentation in Nineteenth- and Twentieth-century Visual Culture*. Rotterdam: NAI Publishers, 2004.
- North, Michael. *Geschichte der Niederlande*. München: Beck, 1997.
- "Officieele Lijst Der Bekroonde Nederlandsche Inzenders." In *Verslag Aan Zijne Excellentie Den Minister van Binnenlandsche Zaken over de Nederlandsche Afdeeling Op de Internationale Tentoonstelling, Gehouden Te Philadelphia van 10 Mei Tot 10 November 1876*. Haarlem: De Erven Loosjes, 1877.
- Otterspeer, Willem. "Begin en context van het Museum Boerhaave." In *75 jaar Museum Boerhaave*, 5–13. Leiden: Museum Boerhaave, 2006.
- . *De werken van de wetenschap: de Leidse universiteit, 1776-1876*. Vol. 3. Groepsportret met Dame. Amsterdam: Bert Bakker, 2005.
- Ouwerkerk, Annemiek. *Romantiek aan het Spaarne: schilderijen tot 1850 uit de collectie van Teylers Museum Haarlem*. Haarlem: Teylers Museum, 2010.
- . *Tussen kunst en publiek: een beeld van de kunstkritiek in Nederland in de eerste helft van de negentiende eeuw*. Leiden: Primavera Pers, 2003.
- Parville, Henri de. *L'électricité et ses applications: Exposition de Paris*. Paris: G. Masson, 1882.
- Perry, Jos. *Ons fatsoen als natie: Victor de Stuers, 1843-1916*. Amsterdam: SUN, 2004.
- Pfaff, Christoph Heinrich, Carl Friedrich Kielmeyer, and Gregor Wilhelm Nitzsch. *Lebenserinnerungen*. Kiel: Schwers'che Buchhandlung, 1854.
- Pieters, F.J.M. "Natural History Spoils in the Low Countries in 1794/95: The Looting of the Fossil Mosasaurus from Maastricht and the Removal of the Cabinet and Menagerie of Stadholder William V." In *Napoleon's Legacy: The Rise of National Museums in Europe*, 55–72. *Berliner Schriftenreihe Zur Museumsforschung* 27. Berlin: G+H Verlag, 2009.
- Plomp, Michiel. *The Dutch Drawings in the Teyler Museum: Artists Born Between 1575 and 1630*. Haarlem; Ghent; Doornspijk: Teylers Museum, 1997.
- Pomian, Krzysztof. "The South Kensington Museum: A Turning Point." In *Art and Design for All: The Victoria and Albert Museum*, 41–46. London: V&A Publishing, 2011.
- Pool-Stofkooper, Elsa van der. "Verwachting en werkelijkheid: parken en tuinen van het domein Welgelegen in de periode 1808-1832." In *Paviljoen Welgelegen 1789-1989: Van buitenplaats van de bankier Hope tot zetel van de provincie Noord-Holland*, 132–138. Haarlem: Schuyt, 1989.

- Potgieter, Everhardus Johannes. "Het Rijks-Museum te Amsterdam." In *De werken van E.J. Potgieter*, edited by Johan C. Zimmerman, 2:100–196. Haarlem: H.D. Tjeenk Willink & Zoon, 1903.
- Prange, Regine. *Die Geburt der Kunstgeschichte: Philosophische Ästhetik und empirische Wissenschaft*. Köln: Deubner, 2004.
- Proceedings of the American Philosophical Society. Vol. 2. 16, 1841.
- Ramaer, J.C. "Logeman, Wilhelmus Martinus." edited by P.C. Molhuysen and K.H. Kossmann, 9:616–618. *Nieuw Nederlandsch Biografisch Woordenboek*. Leiden: Sijthoff, 1933.
- Roberts, Lissa. "Science Becomes Electric: Dutch Interaction with the Electrical Machine During the Eighteenth Century." *Isis* 90, no. 4 (1999): 680–714.
- Rudolphi, Karl Asmund. *Bemerkungen aus dem Gebiet der Naturgeschichte, Medicin und Thierarzneykunde, auf einer Reise durch einen Theil von Deutschland, Holland und Frankreich*. Vol. 1. Berlin: Realschulbuchhandlung, 1804.
- Rudwick, Martin J.S. *Bursting the Limits of Time: The Reconstruction of Geohistory in the Age of Revolution*. Chicago: University of Chicago Press, 2005.
- Ruland, Carl. *The Works of Raphael Santi Da Urbino as Represented in The Raphael Collection in the Royal Library at Windsor Castle, Formed by H.R.H. The Prince Consort, 1853-1861 and Completed by Her Majesty Queen Victoria, 1876*.
- Schaffer, Simon. "Astronomers Mark Time: Discipline and the Personal Equation." *Science in Context* 2, no. 1 (1988): 115–145.
- Scharloo, Marjan, ed. *Teylers Museum 1784-2009: een reis door de tijd*. Haarlem: Teylers Museum, 2009.
- Scheen, Pieter A. *Lexicon Nederlandse Beeldende Kunstenaars 1750-1950*. Vol. 2. 's-Gravenhage: Pieter A. Scheen, 1994.
- Scheurleer, Theodor H. Lunsingh, A.B. de Vries, L. Brummel, and H. Enno van Gelder. *150 jaar Koninklijk kabinet van schilderijen, Koninklijke Bibliotheek, Koninklijk Penningkabinet*. The Hague: Staatsuitgeverij, 1967.
- Schmidt, Freek. *Paleizen Voor Prinsen En Burgers: Architectuur in Nederland in de Achttiende Eeuw*. Zwolle: Waanders, 2006.
- Schwartz, Leslie A. *The Dutch Drawings in the Teyler Museum: Artists Born Between 1740 and 1800*. Haarlem; Ghent; Doornspijk: Teylers Museum, 2004.
- Secord, James A. "Halifax Keynote Address: Knowledge in Transit." *Isis* 95 (2004): 654–672.
- Sennett, Richard. *The Fall of Public Man*. New York; London: W.W. Norton, 1992.
- Sherman, Daniel J. "Quatremère/Benjamin/Marx: Art Museums, Aura, and Commodity Fetishism." In *Museum Culture: Histories, Discourses, Spectacles*, edited by Daniel J. Sherman and Irit Rogoff, 123–143. Minneapolis: Univ. of Minnesota Press, 1995.
- Shipman, Pat. *The Man Who Found the Missing Link: The Extraordinary Life of Eugène Dubois*. London: Weidenfeld & Nicolson, 2001.
- Siegel, Jonah. "Introduction." In *The Emergence of the Modern Museum: An Anthology of Nineteenth-century Sources*, edited by Jonah Siegel, 3–10. New York: Oxford University Press, 2008.
- Sierstorpf, Kaspar Heinrich von. *Bemerkungen auf einer Reise durch die Niederlande nach Paris im eilften Jahre der großen Republik*. Vol. 2, 1804.
- Sitter, W. de, H. Kamerlingh Onnes, F.A.F.C. Went, H. Colijn, M. Curie, and A. Einstein. "Huldiging van Professor Lorentz." *Physica: Nederlandsch Tijdschrift voor Natuurkunde* 6, no. 1 (1926): 1–21.

- Slee, Jacob Cornelis van. *De Illustre School te Deventer 1630-1878: hare geschiedenis, hoogleraren en studenten, met bijvoeging van het Album Studiosorum*. s'Gravenhage: Nijhoff, 1916.
- Sliggers, Bert. *Augustijn Claterbos, 1750-1828: Opleiding en werk van een Haarlems kunstenaar*. Zwolle: Waanders, 1990.
- . , ed. *De idealen van Pieter Teyler: een erfenis uit de Verlichting*. Haarlem: Teylers Museum, 2006.
- . “De kwalen van Van Marum: uit het dagboek van Adriaan van der Willigen (1831-1839).” *Teylers Magazijn* 33 (1991): 6–10.
- . *De zondvloedmens: van catastrofe naar evolutie*. Amsterdam: Nieuw Amsterdam, 2009.
- . “Honderd jaar natuurkundige amateurs te Haarlem.” In *Een elektriserend geleerde: Martinus van Marum, 1750-1837*, edited by Lodewijk. C. Palm and Anton Wiechmann, 67–102. Haarlem: J. Enschedé, 1987.
- . “Krijtfossielen teruggevonden.” *Teylers Magazijn* 114 (2012): 12–14.
- . “Niets bij zijn leven, alles na zijn dood.” In *De idealen van Pieter Teyler: een erfenis uit de Verlichting*, edited by Bert Sliggers, 15–46. Haarlem: Teylers Museum, 2006.
- Sliggers, Bert, and Marijke H. Besselink, eds. *Het verdwenen museum: natuurhistorische verzamelingen 1750-1850*. Haarlem: Teylers Museum, 2002.
- Sliggers, Bert, and D.F. Goudriaan. “De Haarlemse kunstenaarsfamilie Van der Vinne.” In *Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie*, 148–208. 41. 's Gravenhage: Centraal Bureau voor Genealogie, 1987.
- Slis, P. L. *De Remonstrantse Broederschap: biografische naamlijst, 1905-2005: gemeenten, landelijke organen, predikanten en proponenten, publicaties*. Delft: Eburon, 2006.
- Snelders, H.A.M. “De bijdragen van J.G.S. van Breda tot de Natuurkunde.” In *Leven en werken van J.G.S. van Breda (1788-1867)*, edited by A.S.H. Breure and J.G. de Bruijn, 91–131. Haarlem: H.D. Tjeenk Willink, 1979.
- . *Het Gezelschap der Hollandsche Scheikundigen: Amsterdamse chemici uit het einde van de achttiende eeuw*. Amsterdam: Rodopi, 1980.
- . “Martinus van Marum En de Natuurwetenschappen.” In *Een Elektriserend Geleerde: Martinus van Marum 1750-1837*, edited by Lodewijk. C. Palm and Anton Wiechmann, 155–182. Haarlem: J. Enschedé, 1987.
- Sol, Chris. “Mummies op de Schopstoel.” *Leids Jaarboekje* 90 (1998): 101–112.
- Sonntag, Olga. *Villen am Bonner Rheinufer, 1819-1914*. Bonn: Bouvier, 1998.
- Starn, Randolph. “A Historian’s Brief Guide to New Museum Studies.” *The American Historical Review* 110, no. 1 (2005): 68–98.
- Stegeman, Marian. “T.C. Winkler En de Popularisering van de Natuurstudie: Een Onderzoek Naar de Verschillen En Overeenkomsten Met Het Werk van Heimans En Thijsse.” Master thesis, Rijksuniversiteit Groningen, 2004.
- Stolwijk, Chris. *Uit de schilderswereld: Nederlandse kunstschilders in de tweede helft van de negentiende eeuw*. Leiden: Primavera Pers, 1998.
- Stuers, Victor de. “Holland op zijn smalst.” *De Gids* 37, no. 4 (1873): 320–403.
- “Teyler” 1778-1978: studies en bijdragen over Teylers Stichting naar aanleiding van het tweede eeuwfeest. Haarlem; Antwerpen: Schuyt, 1978.
- Theunissen, Bert. “De briefwisseling tussen A. G. Camper en G. Cuvier.” *Tijdschrift voor de Geschiedenis der Geneeskunde, Natuurwetenschappen, Wiskunde en Techniek* 3, no. 4 (1980): 155–177.
- . *Eugène Dubois and the Ape-man from Java: The History of the First Missing Link and Its Discoverer*. Dordrecht; Boston: Kluwer Academic Publishers, 1989.

- . “Martinus van Marum, 1750-1837.” In *Een Elektriserend geleerde: Martinus van Marum 1750-1837*, edited by Lodewijk. C. Palm and Anton Wiechmann, 11–32. Haarlem: J. Enschedé, 1987.
- . “Nut en nog eens nut”: wetenschapsbeelden van Nederlandse natuuronderzoekers, 1800-1900. Hilversum: Verloren, 2000.
- . “Wetenschapsbeelden en de Hollandsche Maatschappij.” In *Geleerden en leken: de wereld van de Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen, 1840-1880*, 33–46. Haarlem: Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen, 2002.
- Tibbe, Lieske, and Martin Weiss, eds. *Druk bekeken: collecties en hun publiek in de 19e eeuw*. Vol. 3. *De Negentiende Eeuw 34*. Hilversum: Verloren, 2010.
- Topham, Jonathan R. “Rethinking the History of Science Popularization / Popular Science.” In *Popularizing Science and Technology in the European Periphery, 1800-2000*, edited by Faidra Papanelopoulou, Agustí Nieto-Galan, and Enrique Perdiguero, 1–20. Farnham; Burlington: Ashgate, 2009.
- Turner, Anthony J. “From Mathematical Practice to the History of Science: The Pattern of Collecting Scientific Instruments.” *Journal of the History of Collections* (1995).
- . “Paris, Amsterdam, London: The Collecting, Trade and Display of Early Scientific Instruments, 1830-1930.” In *Scientific Instruments: Originals and Imitations*, edited by Peter R. de Clercq, 23–47. Leiden: Museum Boerhaave, 2000.
- Turner, Gerard L'E. “Teyler’s Museum, Haarlem, During the Nineteenth Century.” In *Nineteenth-century Scientific Instruments and Their Makers*, edited by Peter R. de Clercq, 227–240. Amsterdam: Rodopi, 1985.
- . *The Practice of Science in the Nineteenth Century: Teaching and Research Apparatus in the Teyler Museum*. Haarlem: Teylers Museum, 1996.
- Turner, Gerard L'E., and Trevor H. Levere. “Van Marum’s scientific instruments in Teyler’s Museum.” In *Martinus van Marum: Life and Work*. Vol. 4. Leyden: Noordhoff International Publishing, 1973.
- Tuyll van Serooskerken, Carel van. *The Italian Drawings of the Fifteenth and Sixteenth Centuries in the Teyler Museum*. Haarlem; Ghent; Doornspijk: Teylers Museum, 2000.
- Veen, Joop van. “Tiberius Cornelis Winkler, 100 jaar geleden overleden.” *Teylers Magazijn* 57 (1997): 9–12.
- Ven, Elisa van der. *Gids door de Verzameling Physische Instrumenten in Teyler’s Museum*. Haarlem: De Erven Loosjes, 1898.
- Verheus, Simon Leendert. *Naarstig en vroom: Doopsgezinden in Haarlem 1530-1930*. Haarlem: Rombach Boek en Beeld, 1993.
- Verslag aan Zijne Excellentie den Minister van binnenlandsche zaken over de Nederlandsche Afdeeling op de Internationale Tentoonstelling, gehouden te Philadelphia van 10 Mei tot 10 November 1876*. Haarlem: De Erven Loosjes, 1877.
- Verslagen van het Verhandelde in de Zittingen van den Raad der Gemeente Haarlem, 1876*. Haarlem: J. Enschedé & Zonen, 1876.
- Verslagen van Het Verhandelde in de Zittingen van Den Raad Der Gemeente Haarlem, 1877*. Haarlem: J. Enschedé & Zonen, 1877.
- Verzeichniss von verkäuflichen Mineralien, Gebirgsarten, Versteinerungen (Petrefacten) und Gypsmodellen seltener Fossilien im Rheinischen Mineralien-Comptoir des Dr. A. Krantz in Bonn*. Bonn, 1855.
- Verzeichniss von verkäuflichen Mineralien, Gebirgsarten, Versteinerungen (Petrefacten) und Gypsmodellen seltener Fossilien, im Rheinischen Mineralien-Comptoir des Dr. A. Krantz in Bonn*. 6th ed. Bonn: Carl Georgi, 1859.

- Visser, Piet. "Onbepaalde verdraagzaamheid en zedelijk gemak." In *De idealen van Pieter Teyler: een erfenis uit de Verlichting*, edited by Bert Sliggers, 127–146. Haarlem: Teylers Museum, 2006.
- . , ed. *Wezen en weldoen: 375 jaar doopsgezinde wezenzorg in Haarlem*. Hilversum: Verloren, 2009.
- Visser, Robert Paul Willem. *The Zoological Work of Petrus Camper (1722-1789)*. Amsterdam: Rodopi, 1985.
- "Voor-Rede." In *Verhandeling over de Gephlogisteerde en Gedephlogisteerde Luchten*. Vol. 1. *Verhandelingen uitgegeven door Teyler's Tweede Genootschap*. Haarlem: J. Enschedé; J. van Walré jun., 1781.
- Vos, John de, and Joop van Veen. "Honderd Jaar Oud En Nog Steeds Te Gebruiken." *Teylers Magazijn* 37 (1992): 5–7.
- Vries, Jeronimo de. "Naschrift." *Eigen Haard* no. 34 (1909): 535.
- Wagt, Wim de, and Jos Fielmich. *Architectuurgids Haarlem*. Rotterdam: Uitgeverij 010, 2005.
- Weber, Andreas. *Hybrid Ambitions: Science, Governance, and Empire in the Career of Caspar G.C. Reinwardt (1773-1854)*. Leiden: Leiden University Press, 2012.
- Weber, Andreas, and Martin Weiss. "Martinus van Marum en Caspar Georg Carl Reinwardt: Vriendschap, planten en musea." *Teylers Magazijn* 110 (2011): 11–13.
- Wegwijzer in Haarlems Omstreken*. Haarlem: Erven F. Bohn, 1848.
- Wennekes, Emile. *Het Paleis voor Volksvlijt (1864-1929): "Edele uiting eener stoute gedachte!"* Den Haag: Sdu, 1999.
- Wheatland, David P., and Barbara Carson. *The Apparatus of Science at Harvard, 1765-1800*. Cambridge: Harvard University, 1968.
- Whitehead, Christopher. *The Public Art Museum in Nineteenth Century Britain: The Development of the National Gallery*. Aldershot: Ashgate, 2005.
- Wiesenfeldt, Gerhard. "Politische Ikonographie von Wissenschaft: Die Abbildung von Teylers 'ungemein großer' Elektrisiermaschine, 1785/87." *NTM* 10 (2002): 222–233.
- Willigen, Volkert Simon Maarten van der. *Bepaling der poolshoogte voor Deventer*. Deventer: J. de Lange, 1852.
- . *Dissertatio inauguralis de aberratione lucis*. Leiden: C.G. Menzel, 1847.
- . "Mémoire sur la détermination des indices de réfraction et sur la dispersion des mélanges d'acide sulfurique et d'eau." 1:74–116. *Archives du Musée Teyler*. Harlem: Les Héritiers Loosjes, 1868.
- . "Mémoire sur la détermination des longueurs d'onde du spectre solaire." 1:1–34. *Archives du Musée Teyler*. Harlem: Les Héritiers Loosjes, 1866.
- . *Over natuur- en sterrekundig onderzoek: redevoering bij de plegtige aanvaarding van het hoogleeraarsambt in de wis- en natuurkunde en de bespiegelende wijsbegeerte aan de doorluchte school te Deventer, op Maandag den 16 October 1848, in de gehoorzaal van het Athenaeum uitgesproken*. Deventer: J. de Lange, 1848.
- . "Rapport servant de premier supplément au mémoire sur la détermination des longueurs d'onde du spectre solaire." 1:57–63. *Archives du Musée Teyler*. Harlem: Les Héritiers Loosjes, 1866.
- Willink, Bastiaan. *De tweede Gouden Eeuw: Nederland en de Nobelprijzen voor natuurwetenschappen, 1870-1940*. Amsterdam: Bert Bakker, 1998.
- Winkler, D., and H.W. Heinsius. "Tiberius Cornelis Winkler." In *Album der Natuur*, 320–329. Haarlem: H.D. Tjeenk Willink, 1898.
- Winkler, Tiberius C. *Catalogue systématique de la collection paléontologique du Musée Teyler*. Harlem: Les Héritiers Loosjes, 1863.
- . "De leer van Darwin." *De Gids* 31, no. 4 (1867): 22–70.

- . *Handboek Voor Den Verzamelaer*. Vol. 1. Leiden: A.W. Sijthoff, 1880.
- Yanni, Carla. *Nature's Museums: Victorian Science and the Architecture of Display*. New York: Princeton Architectural Press, 2005.
- Zuidervaart, Huib J. "Frederik Kaiser (1808-1872), een gekweld man met een missie." *Studium: tijdschrift voor wetenschaps- en universiteitsgeschiedenis* 4, no. 2 (2011): 62–84.
- . "Natuurkundige instrumentenkabinetten: De opkomst en ondergang van een cultureel fenomeen." In *Druk bekeken: collecties en hun publiek in de 19e eeuw*, edited by Martin Weiss and Lieske Tibbe, 3:209–231. *De Negentiende Eeuw* 34. Hilversum: Verloren, 2010.
- . "Verloren instrumenten uit het kabinet van Teylers Museum in het midden van de negentiende eeuw." *Teylers Magazijn* 96 (2007): 6–11.
- Zwager, H. H. *Nederland en de Verlichting*. Haarlem: Fibula-Van Dishoeck, 1980.